

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри підприємництва
і торгівлі

Протокол № 2 від 03.09.2018 р.
Зав. кафедри

 С.В. Волошина

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 3

Розробники: Волошина
С.В., доцент кафедри
підприємництва
і торгівлі, к.е.н., доцент;
Добровольський В.В.,
старший викладач кафедри
підприємництва і торгівлі,
к.е.н., доцент

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	вибіркова для студентів спеціальності 051 «Економіка» (скорочення форма, 50%)
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Кількість модулів	1
Лекції, годин	17
Практичні / семінарські, годин	17
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	56
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	2
самостійної роботи студента	3,3
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Мета: формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо розробки механізму ефективного формування та раціонального використання капіталу підприємства.

Завдання:

- формування знань щодо сутності та основних характеристик капіталу підприємства, принципів його формування і використання;
- оволодіння методичними підходами до визначення вартості капіталу, оптимізації його структури, оцінки ефективності формування і використання;
- опанування особливостями формування капіталу при створенні підприємства та використання капіталу в операційній діяльності;
- формування знань щодо розробки політики формування власного і залучення позичкового капіталу;
- набуття вмінь оцінювання капіталу підприємства, розробки механізму управління ним;
- формування навичок визначення шляхів підвищення ефективності формування та використання капіталу підприємства.

Предмет дисципліни: умови ефективного формування та раціонального використання капіталу в системі управління підприємством.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Капітал підприємства: сутність, характеристики, основи формування.
2. Вартість капіталу підприємства.

3. Структура капіталу підприємства і методи її оптимізації.
4. Особливості формування капіталу при створенні підприємства.
5. Політика формування власного капіталу підприємства.
6. Політика залучення позичкового капіталу.
7. Характеристика процесу використання капіталу підприємства.
8. Механізм управління процесом використання капіталу підприємства.
9. Особливості використання капіталу в операційній діяльності підприємства.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Управління процесами формування капіталу підприємства					
Тема 1. Капітал підприємства: сутність, характеристики основи формування	9	2	2		5
Тема 2. Вартість капіталу підприємства	9	2	2		5
Тема 3. Структура капіталу підприємства і методи її оптимізації	9	2	2		5
Тема 4. Особливості формування капіталу при створенні підприємства	9	2	2		5
Тема 5. Політика формування власного капіталу підприємства	9	2	2		5
Тема 6. Політика залучення позичкового капіталу	9	2	2		5
Модульний контроль 1	5	-	-		5
Разом за змістовим модулем	59	12	12		35
Змістовий модуль 2. Управління використанням капіталу підприємства					
Тема 7. Характеристика процесу використання капіталу підприємства	9	2	2		5
Тема 8. Механізм управління процесом використання капіталу підприємства	7	1	1		5
Тема 9. Особливості використання капіталу в операційній діяльності підприємства	10	2	2		6
Модульний контроль 2	5	-	-		5
Разом за змістовим модулем	31	5	5		21
Усього годин	90	17	17		56

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин
1	Семінар-розгорнута бесіда Тема 1. Капітал підприємства: сутність, характеристики основи формування	2
2	Практичне заняття Тема 2. Вартість капіталу підприємства	2
3	Практичне заняття Тема 3. Структура капіталу підприємства і методи її оптимізації	2
4	Практичне заняття Тема 4. Особливості формування капіталу при створенні підприємства	2
5	Практичне заняття Тема 5. Політика формування власного капіталу підприємства	2
6	Практичне заняття Тема 6. Політика залучення позичкового капіталу	2
7	Практичне заняття Тема 7. Характеристика процесу використання капіталу підприємства	2
8	Практичне заняття Тема 8. Механізм управління процесом використання капіталу підприємства	1
9	Практичне заняття Тема 9. Особливості використання капіталу в операційній діяльності підприємства	2

5. Індивідуальні завдання

1. Підготовка оглядів навчальної і періодичної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір та обробка аналітичної інформації, підготовка індивідуальних завдань.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Управління процесами формування капіталу підприємства			
Семінар-розгорнута бесіда Тема 1. Капітал підприємства: сутність, характеристики основи формування	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті. Джерело [1-3;8;10;19;25]. 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді з теорії капіталу.	Тестування фронтальне та індивідуальне опитування презентація доповіді.
Практичне заняття. Тема 2. Вартість капіталу підприємства	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;3;8;16;17]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка доповіді з вартості капіталу підприємства.	Тестування фронтальне та індивідуальне опитування результати розв'язання задач, презентація доповіді
Практичне заняття. Тема 3. Структура капіталу підприємства і методи її оптимізації	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;3;4;5;7;14;21;22]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка до виконання індивідуальної роботи №1 «Аналіз структури капіталу підприємства та її оптимізація». 5. Підготовка до захисту індивідуальної роботи №1. 6. Підготовка доповіді з проблематики оптимізації структури капіталу підприємства.	Тестування фронтальне та індивідуальне опитування результати розв'язання задач, захист результатів індивідуальної роботи №1, презентація доповіді
Практичне заняття. Тема 4. Особливості формування капіталу при створенні підприємства	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;3;7;10]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка доповіді з проблематики формування капіталу нового підприємства.	Тестування фронтальне та індивідуальне опитування результати розв'язання задач, презентація доповіді
Практичне заняття. Тема 5. Політика формування власного капіталу підприємства	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;4;14;18;19]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка доповіді з проблематики формування власного капіталу.	-//-

Практичне заняття. Тема 6. Політика залучення позичкового капіталу	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;4;9;14;20]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка доповіді з проблематики залучення позичкового капіталу.	-//-
Теми 1-6. Модульна контрольна робота №1	5	1. Підготовка до МКР №1.	МКР №1
Разом змістовий модуль 1	35		
Змістовий модуль 2. Управління використанням капіталу підприємства			
Практичне заняття. Тема 7. Характеристика процесу використання капіталу підприємства	5	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1-3;4;6;11-14;16;24]. Самотестування. Домашнє розв'язання задач. Підготовка доповіді з проблематики використання капіталу.	Тестування фронтальне та індивідуальне опитування результати розв'язання задач
Практичне заняття. Тема 8. Механізм управління процесом використання капіталу підприємства	5	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1-3;4;6;11-14;16;24]. Самотестування. Домашнє розв'язання задач. Підготовка доповіді з проблематики управління використанням капіталу.	
Практичне заняття. Тема 9. Особливості використання капіталу в операційній діяльності підприємства	6	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;2;16;23]. Самотестування. Домашнє розв'язання задач. Підготовка до виконання індивідуальної роботи №2 «Формування політики управління використанням операційного капіталу підприємства». Підготовка до захисту індивідуальної роботи №2. Підготовка доповіді з проблематики використання капіталу в операційній діяльності підприємства.	Тестування фронтальне та індивідуальне опитування результати розв'язання задач, захист результатів індивідуальної роботи №2
Теми 7-9. Модульна контрольна робота №2	5	1. Підготовка до МКР №2.	МКР №2
Разом змістовий модуль 2	21		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності*										
	Загальні					Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5
1. Знання сутності та основних характеристик капіталу підприємства, принципів його формування і використання	+	+					+	+			
2. Розуміння особливостей формування капіталу при створенні підприємства та використання капіталу в операційній діяльності	+	+			+		+	+	+	+	+
3. Знання умов розробки політики формування власного і залучення позичкового капіталу	+	+					+	+		+	+
4. Розуміння методичних підходів до визначення вартості капіталу, оптимізації його структури, оцінки ефективності формування і використання	+	+			+		+	+	+	+	
5. Уміння оцінювати капітал підприємства, розробляти механізм управління ним	+	+						+	+	+	+
6. Уміння визначати шляхи підвищення ефективності формування та використання капіталу підприємства	+	+						+			+

8. Методи викладання

Лекції, семінарські (практичні) заняття самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, індивідуальних завдань).

9. Методи оцінювання

Поточне оцінювання на семінарських (практичних) заняттях, усні презентації, контрольні модульні роботи, залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

№ теми / семінарського (практичного) заняття	Вид роботи / бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Модуль 1						
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		2			4
Тема 2	2	6	2			10
Тема 3	2	2	2	15		21
Тема 4	2	2	2			6
Тема 5	2	2	2			6
Тема 6	2	2	2			6

Теми 1-6					5	5
Разом змістовий модуль 1	12	14	12	15	5	58
Змістовий модуль 2						
Тема 7	2	2	2			6
Тема 8	2	3	2			7
Тема 9	2	3	2	15		22
Теми 7-9					7	7
Разом змістовий модуль 2	6	8	6	15	7	42
Разом	18	22	18	30	12	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	
0-34	F	2, «незадовільно»

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні рекомендації для вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Волошина С.В. Капітал підприємства: формування та використання [Текст] : курс лекцій / С.В. Волошина; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 59 с.
2. Аптекарь С.С. Управление капиталом предприятия: монография /С.С. Аптекарь, Ю.В. Вербицкая. – Донецк: ДонНУЭТ, 2012. – 184 с.
3. Фролова Л.В. Капітал підприємства: формування та використання: навч. посіб. / Л.В. Фролова, Л.В. Семерунь, О.В. Паращенко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. - 121 с.
4. Швиданенко Г.О. Управління капіталом підприємства: навч. посіб. / Г.О. Швиданенко, Н.В. Шевчук. – К.: КНЕУ, 2007. – 440с.
5. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента / И.А. Бланк. [Том 1] – К.:

«Ника-Центр», 1999. – 592 с.

6. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента / И.А. Бланк. [Том 2] – К.: «Ника-Центр», 1999. – 512 с.

7. Бланк И.А. Управление активами / И.А. Бланк. – К.: «Ника-Центр», 2000. – 720 с.

8. Бланк И.А. Управление использованием капитала / И.А. Бланк. – К.: «Ника-Центр», 2000. – 656 с.

9. Бланк И.А. Управление формированием капитала / И.А. Бланк. – К.: «Ника-Центр», 2000. – 512 с.

10. Бланк И.А. Финансовый менеджмент / И.А. Бланк: учеб. курс. - К.: «Ника-Центр», 1999. - 528 с.

11. Гарнер Д. Привлечение капитала / Д. Гарнер, Р. Оуэн, Р. Конвей. – М.: «Джон Уайли энд Санз», 1995. – 464 с.

12. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент: навч. посіб. / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 420 с.

13. Ковалев В.В. Финансовый анализ. Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 512 с.

14. Мних Є.В. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства: навч. посіб. / Є.В. Мних, А.Д. Бутко, О.К. Большакова та ін.; за ред. проф. Є.В. Мниха. - К.: КНТЕУ. 2005. - 232 с.

15. Финансовый менеджмент: учеб. / под ред. Е.С. Стояновой. – М.: Перспектива, 1998. – 656 с.

16. Фінансовий менеджмент: підруч./ кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. - К.: КНЕУ, 2005. - 535 с.

Допоміжна

17. Балабанов И.Т. Игровой практикум по финансам: уч. пособ. / И.Т. Балабанов и др. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 120 с.

18. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 528 с.

19. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс. – М.: ЗАО «Олимп-бизнес», 2008. – 1008 с.

20. Колб Р.В. Финансовый менеджмент / Р.В. Колб, Р. Дж. Родригес. – М.: Издательство «Финпресс», 2001. – 496 с.

21. Круш П.В. Капітал, основні та оборотні засоби підприємства : навч. посіб. / П. В. Круш та ін. — К.: "Центр учбової літератури", 2008. — 328с.

22. Круш П.В. Капітал та основні засоби підприємства: навч. посіб. / П.В. Круш і ін. - К.: ЦНЛ, 2005. - 109 с.

23. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. / О.О. Терещенко. - К. :КНЕУ, 2003. – с. 554 с.

24. Управління ресурсами підприємства: навч. посіб. / Під. ред. Ю.М. Воробйова. – Київ: „Центр навчальної літератури”, 2004. – 288с.

25. Хикс Дж.Р. Стоимость и капитал / Дж. Р. Хикс. – М.: Издательская группа «Прогресс», 1993. – 488с.

Інформаційні ресурси

26. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
27. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitents>
28. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
29. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>
30. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
31. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>.
32. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
33. Научная электронная библиотека «Киберленинка» [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.cyberleninka.ru>